

ПРАВО НА ТАЄМНИЦЮ ПРО СТАН ЗДОРОВ'Я І ЛІКАРСЬКА ТАЄМНИЦЯ У ВІТЧИЗНЯНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ: ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ

Статтю присвячено проблемам досконалості правових норм, що регулюють у вітчизняному законодавстві право на таємницю про стан здоров'я, а також інститут лікарської таємниці. Проаналізовано зміст норм Цивільного кодексу України та Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», що регулюють розглядувану сферу суспільних відносин. Зроблено висновок про наявність низки недоліків та прогалин у чинному законодавстві, та сформульовані пропозиції щодо їх усунення.

Ключові слова: таємниця про стан здоров'я, медична таємниця, лікарська таємниця, медична інформація.

Статья посвящена проблемам совершенства правовых норм, регулирующих в отечественном законодательстве право на тайну о состоянии здоровья, а также институт врачебной тайны. Проанализировано содержание норм Гражданского кодекса Украины и Закона Украины «Основы законодательства Украины о здравоохранении», которые регулируют эту сферу общественных отношений. Сделано вывод о наличии ряда недостатков и пробелов в действующем законодательстве, и сформулированы предложения для их устранения.

Ключевые слова: тайна о состоянии здоровья, медицинская тайна, врачебная тайна, медицинская информация.

The article is dedicated to the problems of perfection of the legal standards regulating in the native legislation the right to secrecy about health condition, as well as the institution of medical secrecy. The content of the norms of the Civil Code of Ukraine "Fundamentals of the legislation of Ukraine on Health Care", which regulate this sphere of public relations, is analyzed. It was concluded that there is a number of drawbacks and gaps in the current legislation and the proposals for their elimination were formulated.

Key words: secrecy about health condition, medical secret, medical secrecy, medical information.

Вступ. Наразі на теренах нашої держави триває медична реформа, спрямована на підвищення ефективності діяльності закладів охорони здоров'я та забезпечення якісного і доступного медичного обслуговування населення. Суттєвим кроком вперед у цьому важливому соціальному напрямі діяльності держави стало прийняття Верховною Радою України Закону України від 19 жовтня 2017 року № 2168-VIII «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» (далі – Закон від 19.10.2017 р.), який набув чинності 30 січня 2018 року. Зокрема, Законом від 19.10.2017 р. запроваджено цілу низку новацій, які на сучасному етапі реформування сфери охорони здоров'я (2018–2019 р.) спрямовані, в першу чергу, на кардинальні зміни в системі організації та надання населенню первинної медичної допомоги. У контексті запроваджених законодавцем новацій особливої актуальності набуває питання досконалості законодавчого регулювання права особи на таємницю про стан здоров'я та забезпечення його ефективного захисту, адже серед низки новацій Законом від 19.10.2017 р. передбачено й запровадження електронної системи охорони здоров'я, яка буде містити інформацію про персональні дані конкретного па-

© ГЕЛЬ А.П. – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри патологічної анатомії, судової медицини та права (Вінницький національний медичний університет імені М.І. Пирогова)

© ЗВЕРХОВСЬКА В.Ф. – кандидат юридичних наук, викладач кафедри патологічної анатомії, судової медицини та права (Вінницький національний медичний університет імені М.І. Пирогова)

цієнта, його стан здоров'я, діагноз, надані йому медичні послуги тощо. Таким чином, конфіденційна інформація про фізичну особу фактично стає об'єктом обігу у відповідній електронній інформаційній системі. Доцільно згадати, що правові відносини, пов'язані із захистом і обробкою персональних даних, регулюються Законом України «Про захист персональних даних», який спрямований на захист основоположних прав та свобод людини і громадянина, зокрема права на невтручання в особисте життя, у зв'язку з обробкою персональних даних. Дія Закону «Про захист персональних даних» поширюється на діяльність з обробки персональних даних, яка здійснюється в тому числі й із застосуванням автоматизованих засобів. Як зазначає ст. 2 цього Закону, персональні дані – це відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована. Необхідно зауважити, що хоча й ч. 1 ст. 7 Закону України «Про захист персональних» забороняє обробку персональних даних, що стосуються здоров'я, статевого життя, біометричних або генетичних даних фізичної особи, проте в ч. 2 цієї ж статті закріплена норма, яка зазначає, що положення ч. 1 цієї статті не застосовується, якщо обробка персональних даних:

– здійснюється за умови надання суб'єктом персональних даних однозначної згоди на обробку таких даних;

– необхідна в цілях охорони здоров'я, встановлення медичного діагнозу, для забезпечення піклування чи лікування або надання медичних послуг, функціонування електронної системи охорони здоров'я за умови, що такі дані обробляються медичним працівником або іншою особою закладу охорони здоров'я чи фізичною особою – підприємцем, яка одержала ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, та її працівниками, на яких покладено обов'язки щодо забезпечення захисту персональних даних та на яких поширюється дія законодавства про лікарську таємницю, працівниками центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державних фінансових гарантій медичного обслуговування населення, на яких покладено обов'язки щодо забезпечення захисту персональних даних.

Запровадження електронної системи охорони здоров'я в цілому вбачається прогресивним кроком вперед у напрямку реформування сфери охорони здоров'я, проте процесу її запровадження повинно передувати вжиття комплексу необхідних підготовчих заходів. На нашу думку, насамперед це повинні бути заходи нормативно-правового характеру – з метою створення відповідної правової бази для легітимного функціонування бази даних, об'єктом обігу в якій якої буде виступати конфіденційна інформація про фізичну особу, а також технічного характеру – з метою забезпечення її від несанкціонованих втручань. Особливого значення в цьому контексті набувають питання досконалості законодавчого регулювання права особи на таємницю про стан її здоров'я та кореспондуючого цьому праву обов'язку зобов'язаного суб'єкта щодо забезпечення збереження такої таємниці.

У свій час різні аспекти цієї сфери законодавчого регулювання досліджували у своїх працях В. Головченко, Л. Грузова, А. Дворніченко, Н. Коротка, Р. Майданик, А. Марущак, С. Михайлов, О. Негодченко, О. Прохницький, І. Сенюта, С. Стеценко, В. Стеценко, І. Шатковська, А. Чечіль та деякі інші науковці [1–13]. Проте в більшості публікацій авторами досліджувалися переважно питання визначення змісту понять «медична таємниця», «лікарська таємниця», їх співвідношення між собою, доцільності запровадження в законодавство поняття «медична таємниця», правових підстав та умов розголошення медичної таємниці та деякі інші. Питання ж досконалості законодавчого регулювання змісту права особи на таємницю про стан здоров'я, а також змісту кореспондуючого йому обов'язку щодо її збереження розглядалися переважно фрагментарно і системно не досліджувалися.

Постановка завдання. Метою нашого дослідження є аналіз стану вітчизняного законодавства, що регулює право особи на таємницю про стан здоров'я та кореспондуючого йому обов'язку відповідних суб'єктів щодо збереження лікарської таємниці, виявлення існуючих недоліків і прогалин чинного законодавства та внесення пропозицій щодо його подальшого вдосконалення.

Результати дослідження. Право на таємницю про стан здоров'я є невід'ємним особистим немайновим правом фізичної особи, сутність та зміст якого законодавець закріпив у нормах ст. 286 ЦК України («Право на таємницю про стан здоров'я»). Зокрема, ч. 1 цієї статті встановлює: «Фізична особа має право на таємницю про стан свого здоров'я, факт звернення за медичною допомогою, діагноз, а також про відомості, одержані при її медичному обстеженні». Частина друга забороняє вимагати та подавати за місцем роботи або навчання інформацію про діагноз та методи лікування фізичної особи, а ч. 3 ст. 286 ЦК України відповідно покладає на фізичну особу

обов'язок утримуватися від поширення інформації, зазначеної в ч. 1 цієї статті, яка стала їй відома у зв'язку з виконанням службових обов'язків або з інших джерел.

Конституційним підґрунтям права на таємницю про стан здоров'я виступають норми статті 32 Конституції України, які встановлюють, що ніхто не може зазнавати втручання в його особисте і сімейне життя, крім випадків, передбачених Конституцією України, а також передбачають, що не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

Доцільно зауважити, що згадана вище норма Конституції України майже дослівно імплементована законодавцем у статтю 11 Закону України «Про інформацію», яка має назву «Інформація про фізичну особу». Зокрема, ч. 2 цієї статті зазначає, що не допускаються збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та захисту прав людини. До конфіденційної інформації про фізичну особу належать, зокрема, дані про її національність, освіту, сімейний стан, релігійні переконання, стан здоров'я, а також адреса, дата і місце народження. Як у подальшому уточнює ч. 2 ст. 21 Закону України «Про інформацію», конфіденційною є інформація про фізичну особу, а також інформація, доступ до якої обмежено фізичною або юридичною особою, крім суб'єктів владних повноважень. Конфіденційна інформація може поширюватися за бажанням (згодою) відповідної особи у визначеному нею порядку відповідно до передбачених нею умов, а також в інших випадках, визначених законом.

Наведені вище норми Конституції України, ЦК України та Закону України «Про інформацію», які гарантують забезпечення таємниці щодо інформації конфіденційного характеру як про фізичну особу взагалі, так і про стан її здоров'я зокрема є нормами загального характеру. Норми спеціального характеру, які гарантують пацієнту право на таємницю інформації про стан здоров'я, закріплені в ст. 39-1 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» (далі – Основи), яка має назву «Право на таємницю про стан здоров'я». Частина перша ст. 39-1 Основ зазначає, що пацієнт має право на таємницю про стан свого здоров'я, факт звернення за медичною допомогою, діагноз, а також про відомості, одержані під час його медичного обстеження. Відповідно до ч. 2 цієї ж статті забороняється вимагати та надавати за місцем роботи або навчання інформацію про діагноз та методи лікування пацієнта. До речі, порівняльний аналіз норм, закріплених у ст. 286 ЦК України та ст. 39-1 Основ, свідчить, що в останній законодавцем майже дослівно відтворені норми, закріплені в ч. ч. 1-2 ст. 286 ЦК України, тільки суб'єктом цього права в ст. 39-1 Основ виступає вже виключно пацієнт (фізична особа, яка звернулася за медичною допомогою та /або якій надається така допомога).

Проаналізуємо більш детально назву та зміст ст. 39-1 Основ та ст. 286 ЦК України. Насамперед, необхідно зазначити, що назва ст. 39-1 Основ – «Право на таємницю про стан здоров'я» – не відповідає її змісту, як, до речі, й аналогічна назва ст. 286 ЦК України. На даний факт обґрунтовано вже звертали увагу вітчизняні науковці – зокрема, С.Г. Стеценко, В.В. Стеценко та І.Я. Сенюта [10, с. 214], а також і деякі інші. Дійсно, аналіз диспозицій ч. 1 ст. 39-1 Основ та ч. 1 ст. 286 ЦК України свідчить, що законодавець гарантує пацієнту (у ЦК України – фізичній особі) право на таємницю інформації стан здоров'я, факт звернення за медичною допомогою, діагноз, а також про відомості, одержані під час медичного обстеження. Отже, інформація про стан здоров'я пацієнта є лише однією із складових частин загального обсягу конфіденційної інформації медичного характеру про нього, тому не можна не погодитися з думкою науковців про доцільність застосування іншої назви для ст. 39-1 Основ та ст. 286 ЦК України: «Право на медичну таємницю» [10, с. 214]. Правильність такого рішення підтверджують і обґрунтовані аргументи інших вчених щодо доцільності запровадження в цій сфері правового регулювання єдиного терміну – «медична таємниця», яким би охоплювався весь масив конфіденційної інформації медичного характеру про фізичну особу [7, с. 44].

Крім того, багато запитань викликає і чинна редакція диспозицій ч. 1 ст. 39-1 Основ та ч. 1 ст. 286 ЦК України, які внаслідок своєї недосконалості штучно обмежують обсяг медичної інформації про особу, на яку може поширюватися вимога щодо збереження її в таємниці. У ч. 1 ст. 3 Основ законодавець закріплює зміст поняття «медична допомога», відповідно до якого медична допомога – це діяльність професійно підготовлених медичних працівників, спрямована на профілактику, діагностику, лікування та реабілітацію у зв'язку з хворобами, травмами, отруєннями і патологічними станами, а також у зв'язку з вагітністю та пологами. Наведене свідчить, що медична допомога як вид діяльності включає в себе профілактику, діагностику, лі-

кування та реабілітацію. Крім того, ч. 1 ст. 35-1 Основ («Первинна медична допомога») прямо передбачає, що, окрім діагностики та лікування, первинна медична допомога включає в себе й консультування. Отже, буде цілком логічним зробити висновок, що медична допомога – це діяльність, яка включає в себе консультування, діагностику, лікування, профілактику та реабілітацію. Проте детальний аналіз диспозицій ч. 1 ст. 39-1 та ч. 1 ст. 286 ЦК України свідчить, що право на таємницю гарантується пацієнту (фізичній особі) законодавцем лише стосовно медичної інформації про стан здоров'я, факт звернення за медичною допомогою, діагноз, а також інформації, яка отримана під час медичного обстеження. Проте перелічена вище медична інформація може стосуватися лише таких складових частин медичної допомоги, як консультування та діагностика. Логічно постає питання: а як же бути з інформацією про пацієнта (фізичну особу), яка стосується процесів лікування, реабілітації та профілактики, адже буквальне тлумачення норм, закріплених у ч. 1 ст. 39-1 Основ та ч. 1 ст. 286 ЦК України, свідчить, що на інформацію такого характеру право на таємницю законодавець не поширює, і тим самим безпідставно обмежує сам зміст поняття медичної таємниці. На ці прогалини в законодавстві ще у 2008 р. час обґрунтовано звертали увагу С.Г. Стеценко, В.В. Стеценко та І.Я. Сенюта [10, с. 215].

Загальновідомо, що зміст будь-яких правовідносин, у тому числі й правовідносин у сфері медичної діяльності, утворює сукупність суб'єктивних прав та юридичних обов'язків суб'єктів. Причому завжди правам одного суб'єкта кореспондують обов'язки іншого. З метою забезпечення реалізації права пацієнта на таємницю про стан здоров'я (правильніше – медичну таємницю) законодавець у ст. 40 Основ, яка має назву «Лікарська таємниця», покладає відповідний обов'язок щодо збереження такої таємниці на зобов'язаних суб'єктів. Зокрема, ч. 1 ст. 40 Основ зазначає, що медичні працівники та інші особи, яким у зв'язку з виконанням професійних або службових обов'язків стало відомо про хворобу, медичне обстеження, огляд та їх результати, інтимну і сімейну сторони життя громадянина, не мають права розголошувати ці відомості, крім передбачених законодавчими актами випадків. Згідно з ч. 2 ст. 40 Основ під час використання інформації, що становить лікарську таємницю, в навчальному процесі, науково-дослідній роботі, в тому числі у випадках її публікації в спеціальній літературі, повинна бути забезпечена анонімність пацієнта.

Проаналізуємо більш детально ст. 40 Основ. Чинна назва цієї статті – «Лікарська таємниця» – залишається на сьогодні переважно даниною давнім традиціям у сфері дотримання вимоги етики і деонтології в лікарській діяльності та не відповідає змісту ч. 1 ст. 40 Основ у частині визначення відповідного суб'єктного складу. Адже суб'єктами збереження такої таємниці законодавець називає не тільки лікарів, а й усіх медичних працівників взагалі, а також інших осіб, яким у зв'язку з виконанням професійних або службових обов'язків стало відомо інформацію медичного характеру про громадянина. І оскільки коло таких осіб може бути достатньо широким, ігнорування цього факту й надалі вбачається некоректним. Вбачається, що більш вдалим для ст. 40 Основ буде застосування назви «Медична таємниця» [2, с. 178; 7, с. 44].

Крім того, достатньо суперечливою та недосконалою вбачається і вся чинна редакція ч. 1 ст. 40 Основ. По-перше, законодавець взагалі не розкриває нам самого змісту поняття «Лікарська таємниця», а обмежується лише констатацією обов'язку певних суб'єктів не розголошувати інформацію (відомості) про хворобу, медичне обстеження, огляд та їх результати, інтимну та сімейну сторону життя громадянина, за виключенням випадків, передбачених законодавством.

По-друге, не витримує критики й сам закріплений законодавцем перелік, або точніше – обсяг відомостей про громадянина, який зобов'язані суб'єкти не мають права розголошувати. Мова йде про те, що за всіма правилами логіки та юридичної техніки, обсяг відомостей, на нерозголошення яких має право пацієнт, і який закріплений у ч. 1 ст. 39-1 Основ (та в ч. 1 ст. 286 КЦ України), не повинен відрізнятися від відповідного обсягу відомостей, обов'язок нерозголошення яких покладається на відповідних суб'єктів у ч. 1 ст. 40 Основ, оскільки вони повинні прямо кореспондувати між собою. Зрозуміло, що в іншому випадку зміст права та обов'язку не будуть співпадати між собою. Проте саме таку ситуацію ми маємо в чинній редакції цих норм на сьогодні. Так, редакція ч. 1 ст. 39-1 Основ включає в перелік відомостей інформацію про «стан здоров'я» та «факт звернення пацієнта за медичною допомогою», які законодавець чомусь не включив до аналогічного переліку в ч. 1 ст. 40 Основ. Разом із тим до відповідного переліку в ч. 1 ст. 40 Основ законодавець включив відомості про «хворобу» та «інтимну і сімейну сторону життя» громадянина, які чомусь не згадуються в ч. 1 ст. 39-1 Основ. Крім того, в редакції ч. 1 зували вище: до переліку інформації, яку законодавець відносить до лікарської таємниці, останній включає тільки ту інформацію, яка була отримана виключно під час консультування та

діагностики пацієнта, залишаючи поза увагою відомості, які можуть бути отримані під час лікування, реабілітації або профілактики.

Не дуже вдалим виглядає й застосування законодавцем у ч. 1 ст. 40 Основ терміну «громадянин», який свідчить про наявність правового зв'язку між особою та державою. Більш коректним, на нашу думку, виглядало б застосування в цьому випадку терміну «особа».

Висновки. У цілому проведене дослідження дає нам підстави для формулювання основних висновків.

1. Норми ст. 286 ЦК України, ст. 39-1 та ст. 40 Основ, що регулюють право особи на таємницю про стан здоров'я та інститут лікарської таємниці, містять ряд недоліків і прогалин, що не сприяє їх однозначному тлумаченню та ефективному правозастосуванню.

2. З метою усунення виявлених недоліків і прогалин чинного законодавства вважаємо за доцільне запропонувати внесення змін та доповнень:

– назву ст. 286 ЦК України викласти таким чином: «Право на медичну таємницю»;

– частину першу ст. 286 ЦК України викласти в такій редакції:

«Фізична особа має право на таємницю про стан свого здоров'я, факт звернення за медичною допомогою, діагноз та інші відомості, одержані під час надання їй медичної допомоги»;

– назву ст. 39-1 Основ викласти таким чином: «Право на медичну таємницю»;

– частину першу ст. 39-1 Основ викласти в такій редакції:

«Пацієнт має право на таємницю про стан здоров'я, факт звернення за медичною допомогою, діагноз та інші відомості, одержані під час надання йому медичної допомоги»;

– ст. 40 Основ викласти в такій редакції:

«Стаття 40. Медична таємниця/

Медичну таємницю складають відомості про стан здоров'я, факт звернення за медичною допомогою, діагноз та інші відомості, одержані під час надання особі медичної допомоги.

Не дозволяється розголошення відомостей, які складають медичну таємницю, без письмової згоди особи або її законних представників, у тому числі й після її смерті, медичними та іншими працівниками, яким вони стали відомі у зв'язку з виконанням професійних, посадових, службових або трудових обов'язків, за виключенням випадків, передбачених законодавством.

При використанні інформації, що становить медичну таємницю, в навчальному процесі, науково-дослідній роботі, в тому числі у випадках її публікації в спеціальній літературі, повинна бути забезпечена анонімність пацієнта».

3. Під час підготовки нової редакції ст. 40 Основ законодавцю необхідно також звернути увагу на пропозиції С.Г. Стеценко, В.Ю. Стеценко та І.Я. Сенюти щодо доцільності нормативного закріплення в ст. 40 Основ переліку підстав, за наявності яких відповідним суб'єктам дозволялося би правомірне розкриття (розголошення) медичної таємниці без згоди особи [10, с. 214]. Запровадження таких новацій могло б значно покращити стан правового регулювання цього безперебільшення важливого інституту.

Список використаних джерел:

1. Головченко В., Грузова Л. Лікарська таємниця як медико-правова проблема. Юридичний вісник України. 21–27 липня 2001 р.
2. Дворніченко А.С. Правові підстави та умови регулювання розголошення медичної таємниці. Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2014. № 2. С. 174–182.
3. Коротка Н.О. Право фізичної особи на інформацію про стан свого здоров'я, право на таємницю про стан здоров'я. Актуальні проблеми держави і права. 2014. С. 262–268.
4. Майданик Р.А. Право на медичну таємницю: законодавство і практика його застосування. Юридичний вісник України. 2013. № 28. С. 132–144.
5. Марущак І.А. Лікарська таємниця і конфіденційна медична інформація : питання правового регулювання. Управління закладом охорони здоров'я. 2007. № 5. С. 24–29.
6. Михайлов С.В. Правова регламентація медичної таємниці. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2012. № 3. С. 218–226.
7. Негодченко О.В. Медична та лікарська таємниця як гарантії інформаційної приватності. Право і суспільство. 2013. № 2. С. 41–47.
8. Прохніцький О. Конфіденційна інформація як предмет злочину. Підприємництво, господарство і право. 2009. № 10. С. 79–82.
9. Сенюта І. Медична таємниця: медико-правові аспекти. Львівський правничий часопис «Життя і право». 2005. № 1. С. 43–50.

10. Стеценко С.Г. Медичне право України: [підруч.]. К.: Всеукр. асоціація видавців «Правова єдність», 2008. С. 202–224.
11. Стеценко С.Г. Медичне право України (правове забезпечення лікарської таємниці): [монографія]. К.: Атіка, 2010. 144 с.
12. Шатковська І. Лікарська таємниця як об'єкт правового регулювання. Підприємництво, господарство і право. 2009. № 12. С. 109.
13. Чечіль А.Г. Розмежування понять «лікарська таємниця» й «медична таємниця». Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Юридичні науки. 2015. Вип. 3. Том 1. С. 155–157.

УДК 346:334.7+347.7.72

ГРИГОРЕНКО О.В.

ЩЕ РАЗ ПРО ОЗНАКИ КОРПОРАТИВНОГО ПРАВА

Корпоративне право – це нова наука в системі юридичних наук. Як і будь-яке нове явище, воно потребує чіткого розуміння основних базових характеристик, до яких, у першу чергу, відноситься поняття та ознаки корпоративного права. Саме через це наша стаття і присвячена ознакам, що притаманні корпоративному праву на сьогодні.

Ключові слова: право, корпоративне право, корпорація, ознаки, характеристика.

Корпоративное право – это новая наука в системе юридических наук. Как и любое новое явление, оно требует четкого понимания основных базовых характеристик, к которым, в первую очередь, относятся понятие и признаки корпоративного права. Именно по этой причине наша статья и посвящена признакам, которые характерны для корпоративного права на сегодняшний день.

Ключевые слова: право, корпоративное право, корпорация, признаки, характеристика.

Corporate law is a new science in the legal sciences system. Like any new phenomenon, it requires a clear understanding of the basic characteristics, first and foremost, of the concept and features of corporate law. This is precisely why our article is devoted to the features that are inherent to the corporate law today.

Key words: law, corporate law, corporation, issues, characteristic.

Вступ. Сучасне суспільство характеризується розвитком економічних відносин. Буде такий розвиток стрімким чи повільним, динамічним чи гальмуючим, залежить від багатьох факторів. Сьогодні фундаментом для таких відносин є діяльність комерційних організацій, оскільки саме через ці суб'єкти акумулюється найбільше коштів, проводиться вагома кількість фінансових операцій. Так, корпорації змогли зайняти центральне місце у світовому секторі економіки, і, як наслідок, це спричинило стрімкий розвиток «корпоративного права», оскільки це об'єктивно зумовлено потребою вдосконалювати правове регулювання відносин у корпораціях.

Постановка завдання. Дефініції корпоративного права присвячено чимало наукових праць. Зокрема, свою увагу в тій чи іншій мірі даній проблемі приділяли такі вітчизняні та зару-